

Sygn. akt V ACa 582/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maryla Domel-Jasińska (spr.)
Sędziowie:	SA Hanna Rucińska SA Teresa Karczyńska - Szumilas
Protokolant:	sekretarz sądowy Karolina Petruczenko

po rozpoznaniu w dniu 5 września 2017 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) w W.

przeciwko J. P. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w T.

z dnia 28 kwietnia 2016 r. sygn. akt I C 501/16

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w T. do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt: V ACa 582/16

UZASADNIENIE

Powód (...) w W. w pozwie wniesionym 4 marca 2016 roku wniósł o zasądzenie od pozwanej J. P. (2) kwoty 160.806,37 zł z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Wniósł też o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu.

Twierdził, że pozwaną z (...) Bank S.A. będącym następcą prawnym (...) Bank S. A. w K. oraz (...) Bank S.A. w W. łączyła umowa bankowa z 1 grudnia 2006 roku, na podstawie której bank oddał do dyspozycji pozwanej środki pieniężne. Ponieważ pozwana z nie spłacała zobowiązania bank wypowiedział umowę i wystawił bankowy tytuł egzekucyjny. W dniu 27 kwietnia 2015 roku (...) Bank S.A. w W. dokonał przelewu przysługującej mu wierzytelności

wobec pozwanej na rzecz powoda. Na dochodzoną kwotę składa się należność główna – 51.940,30 zł i skapitalizowane odsetki w kwocie 108.866,07 zł.

Pozwana J. P. (2) nie złożyła odpowiedzi na pozew i nie brała udziału w rozprawie.

Wyrokiem zaocznym z dnia 28 kwietnia 2016 r. sygn. akt I C 501/16 Sąd Okręgowy w T. oddalił powództwo (pkt 1), nie obciążył pozwanej kosztami procesu powoda (pkt 2).

Sąd Rejonowy wyjaśnił, że oparł się na następujących ustaleniach i rozważaniach:

W dniu 27 listopada 2006 roku pomiędzy (...) Bank S.A. w K. a pozwaną J. P. (2) została zawarta umowa kredytu hipotecznego numer (...), którą bank udzielił pozwanej kredytu w kwocie 114.871,80 zł indeksowanego kursem (...), przy czym równowartość kredytu wynosiła 49.090,51 (...). Kredyt został przeznaczony na spłatę wcześniejszych zobowiązań kredytowych pozwanej w

innych bankach. Umowa przewidywała warunki indeksowania, spłaty kredytu, oprocentowania i oprocentowania zadłużenia przeterminowanego.

Na skutek nieterminowej spłaty kredytu (...) Bank S.A. w W. 5 stycznia 2010 roku wypowiedział pozwanej umowę z okresem wypowiedzenia 30 dni od doręczenia pisma i zawiadomił, że całość środków wykorzystanego kredytu z odsetkami i kosztami podlega natychmiastowemu zwrotowi.

(...) Bank S.A. w W. w dniu 21 kwietnia 2010 roku wystawił przeciwko pozwanej bankowy tytuł egzekucyjny na kwoty: 138.848,77 zł należność główna, 6.498,59 zł odsetki umowne za okres korzystania z kapitału od 1 kwietnia 2009 roku do 24 lutego 2010, 4.384,62 zł odsetki za opóźnienie i 225 zł –koszt opłat i prowizji.

Sąd Rejonowy w T. postanowieniem z 11 maja 2010 roku(...)nadał temu tytułowi klauzulę wykonalności.

W dniu 27 kwietnia 2015 roku (...) Bank S.A. w W. zawarł z powodem umowę przelewu cesji wierzytelności wobec pozwanej. Powód pismem z 12 maja 2015 roku zawiadomił pozwaną o cesji wierzytelności w łącznej kwocie 158.200,09 zł i wezwał ją do zapłaty tej kwoty do dnia 26 maja 2015 roku.

(...) Bank S.A. w W. i powód (...) w W. są przedsiębiorcami. Dochodzona pozwem kwota według twierdzeń powoda wynika z umowy cesji wierzytelności. Powód nie złożył do akt takiej umowy. Sąd Okręgowy nie przyznał mocy dowodowej załączonemu do pozwu wyciągowi z ksiąg rachunkowych powoda (k. 4), albowiem nie zawiera wymaganych podpisów osób odpowiedzialnych za prowadzenie ksiąg banku lub członków zarządu powoda.

W ocenie Sądu I instancji powód nie przedłożył żadnego dowodu wskazującego zasadę i dokładny sposób wyliczenia kwoty żądanej pozwem.

Twierdzenie powoda o istnieniu umowy o przelew wierzytelności, nie kwestionowane przez pozwaną, nie stanowi w ocenie Sądu Okręgowego wystarczającego dowodu istnienia zobowiązania w kwocie dochodzonej pozwem.

Wobec uzasadnionych wątpliwości co do istnienia i wysokości roszczenia Sąd I instancji uznał, że nie zostały wykazane przesłanki z art. 509 kc i oddalił powództwo.

Ponieważ pozwana wygrała proces nie było podstaw do obciążenia jej kosztami procesu powoda na podstawie art. 98 § 1 kpc. Dlatego Sąd Okręgowy nie obciążył jej kosztami procesu powoda.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, którey zaskarżając orzeczenie w całości zarzucił mu:

I. naruszenie przepisów postępowania tj.:

1. art. 232 kpc poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że strona powodowa nie wywiązała się z obowiązku udowodnienia okoliczności, z których wywodzi skutki prawne, w szczególności w zakresie legitymacji czynnej, podczas, gdy powód przedstawił dowody, które wskazują wprost legitymację czynną powoda, jak również wysokość dochodzonego roszczenia, a które wobec niestawienia się pozwanego na rozprawę powinny być przez Sąd I instancji uznane za prawidłowe,
2. art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 231 kpc poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego dokonaną w sposób wybiórczy, a przez to uznanie przez Sąd I instancji, że powód nie wykazał swojej legitymacji czynnej jak również nie udowodnił wysokości roszczenia, podczas, gdy powód przedłożył do akt niniejszej sprawy dokumenty wykazujące przejście wierzycielności z wierzyciela pierwotnego (tj. (...) Bank S. A.) na rzecz powoda jak również przedłożył dokumenty wykazujące wysokość i zasadność dochodzonego w niniejszym postępowaniu roszczenia,
3. art. 328 § 2 kpc poprzez zaniechanie pełnego, wyczerpującego przytoczenia podstaw dokonanego rozstrzygnięcia a jedynie enigmatyczne i zdawkowe stwierdzenie, że powód nie wykazał sposobu wyliczenia kwoty żądanej pozwem,
4. art. 339 § 2 kpc przez jego niezastosowanie i oddalenie powództwa w sytuacji, gdy skoro pozwany nie stawiał się na rozprawie, to wówczas Sąd I instancji powinien przyjąć za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie, ponieważ nie budziły one uzasadnionych wątpliwości oraz nie zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

II. naruszenie prawa materialnego, tj.:

1. art. 6 kc przez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na uznaniu, że powód nie zadośćuczynił spoczywającemu na nim ciężarowi dowodu i nie udowodnił faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, w tym w szczególności w zakresie wysokości i zasadności dochodzonego roszczenia oraz w zakresie legitymacji czynnej, co stoi w sprzeczności z przedłożonymi do pozwu dokumentami, a w konsekwencji nierozpoznanie istoty sprawy i zaniechanie przez Sąd I instancji zbadania podstaw żądania powoda,
2. art. 509 § 1 kpc przez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na uznaniu, iż powód przedłożonymi dokumentami nie wykazał przejścia uprawnienia na rzecz następcy prawnego, a w konsekwencji nie przysługuje mu legitymacja czynna, co spowodowało, że Sąd nie rozpoznał istoty sprawy,
3. art. 194 ust. 1 i 2 ustawy i funduszach inwestycyjnych i zarządzeniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi przez jego niewłaściwą wykładnię i uznanie, że wyciąg z ksiąg rachunkowych powodowego funduszu nie może zostać podpisany przez występującego w sprawie pełnomocnika, który posiada stosowne pełnomocnictwo, które zostało załączone do pozwu, podczas, gdy prawidłowa wykładnia przedmiotowego przepisu prowadzi do wniosku, że wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego może zostać podpisany przez pełnomocnika i w związku z tym winien jako dokument prywatny stanowić pełnoprawny środek dowodowy.

Z uwagi na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia co do kosztów postępowania apelacyjnego, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości, zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych wraz z kosztami zastępstwa procesowego.

Ponadto w oparciu o art. 369 § 1 pkt 4 kpc skarżący wniósł o dopuszczenie oraz przeprowadzenie dowodu z umowy przelewu wierzycielności nr (...) z dnia 27 kwietnia 2015 r. wraz z repertorium notarialnym A numer (...) i ograniczonym załącznikiem (...) do umowy przelewu wierzycielności zawierającego zestawienie wierzycielności hipotecznych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Sąd Apelacyjny uwzględnił apelację powoda, co skutkowało uchynieniem zaskarżonego wyroku oraz przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w T..

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd I instancji wyjaśnił, że powód nie wykazał miarodajnymi dowodami faktu przejścia (cesji) na jego rzecz wierzytelności jak również wysokości dochodzonego roszczenia, co w ocenie Sądu Okręgowego przemawiało za koniecznością oddalenia powództwa skarżącego.

Z powyższym stanowiskiem nie sposób się zgodzić.

Analiza akt sprawy prowadzi do wniosku, że skarżący załączył do wywiedzionego pozwu poświadczony za zgodność z oryginałem przez reprezentującego go pełnomocnika – adwokat A. W., dokument cesji wierzytelności do jakiej doszło w dniu 27 kwietnia 2015 r. pomiędzy (...) Bank S. A. w W. a (...) w W.. (k. 32-34).

Tym samym należało stwierdzić, że postępowanie powoda czyniło zadość obowiązkowi określonymu w treści art. 129 § 1 kpc w zw. z art. 129 § 2 kpc, a przedłożony przez skarżącego dokument stanowi miarodajny dowód w sprawie.

W świetle powyższej argumentacji Sądu I instancji, który wskazywał, iż powód nie przedłożył do akt sprawy żadnego dowodu potwierdzającego fakt zawarcia umowy cesji nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wbrew twierdzeniom Sądu Okręgowego, powód załączył do pozwu także dowód pozwalający na ustalenie wysokości kwoty wierzytelności, jaka skarżący nabył na podstawie zawartej umowy przelewu wierzytelności. Na powyższą okoliczność wskazuje wyciąg z załącznika do umowy przelewu wierzytelności z dnia 27 kwietnia 2015 r. zawartego pomiędzy (...) Bank S. A. w W. a (...) (k. 5). Jak wynika z zapisów znajdujących się na omawianym dokumencie - zadłużenie pozwanej na dzień 31 stycznia 2015 r. wynosiło 157073,06.

Mając na uwadze fakt, że zgodnie z(...) przywołanej powyżej umowy cesji, zbywca oświadczył, że zbywa na rzecz nabywcy wierzytelności (czyli powoda) wymienione w załączniku(...) oraz w załączniku (...) do umowy wraz z zabezpieczeniami za cenę i na warunkach określonych w umowie, a nabywca oświadczył, że wierzytelność tą nabył za cenę i na warunkach określonych w umowie – należało uznać, że istnieje możliwość precyzyjnego ustalenia wysokości nabytej przez powoda wierzytelności, której zapłaty od pozwanej domaga się w niniejszym postępowaniu.

W świetle podwyższenia bez znaczenia dla istoty omawianej sprawy odegrał fakt, że załączony przez skarżącego do pozwu wyciąg z ksiąg rachunków powoda nie został zaopatrzony w podpisy osób odpowiedzialnych za prowadzenie ksiąg banku lub członków zarządu powoda, albowiem kwota nabytej przez skarżącego wierzytelności była możliwa do ustalenia na podstawie przedłożonego przez skarżącego załącznika do umowy cesji (k. 5).

Powyższe sprawia, że Sąd I Instancji przedwcześnie stwierdził, iż powód nie przedłożył dokumentów wskazujących zarówno na zasadę jak i sposób wyliczenia przysługującej mu wierzytelności, a wywiedziony przez niego zarzut naruszenia art.

6 kc okazał się zasadny. Tym samym należało uznać, iż Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty poddanej mu pod rozprawę sprawy, albowiem poprzestając na bezpodstawnym stwierdzeniu, że skarżący nie przedłożył do akt sprawy dokumentu umowy cesji oraz jakiegokolwiek dowodu wskazującego na dokładny sposób wyliczenia kwoty żądanej pozwem nie ocenił miarodajności omówionych powyżej dowodów – tj. nie poddał pod rozprawę tego, czy załączone przez apelującego dowody w rzeczywistości dostatecznie wyjaśniają zasadę oraz dokładny sposób obliczenia kwoty, której zapłaty dochodził powód.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22; z 15 lipca 1998 r. II CKN 838/97, LEX nr 50750; z 3 lutego

1999 r., III CKN 151/98, LEX nr 519260; wyroki Sądu Najwyższego z 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003 nr 3, poz. 36; z 21 października 2005 r., III CK 161/05, LEX nr 178635; z 12 listopada 2007 r., I PK 140/07, OSNP 2009, nr 1-2, poz. 2). Co do zasady zatem przez pojęcie "nierozpoznania istoty sprawy" należy rozumieć nierozstrzygnięcie żądań stron, czyli niezalążenie przedmiotu sporu. Wykładnia językowa, systemowa i funkcjonalna tego zwrotu pozwala na przyjęcie, że wszelkie inne wady rozstrzygnięcia, dotyczące naruszeń prawa materialnego, czy też procesowego (oczywiście poza nieważnością postępowania i nieprzeprowadzeniem postępowania dowodowego w całości), nie uzasadniają uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Wszystkie tego rodzaju braki powinny być w systemie apelacji pełnej zalążwane bezpośrednio w postępowaniu apelacyjnym. W tym miejscu należy podkreślić, iż przy częściowym przeprowadzeniu postępowania dowodowego przez sąd pierwszej instancji, dopuszczalne jest skorygowanie uchybień w zakresie przebiegu i wyników postępowania dowodowego oraz ich

ewentualne skorygowanie przez sąd apelacyjny. (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z 7 marca 2013 r., sygn. akt II CZ 193/12, LEX: LEX nr 1314408).

Mając na uwadze fakt, że zarzut nierozpoznania istoty sprawy jest zarzutem o najdalej idących skutkach, powodującym konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku, w omawianej sprawie nie zachodziła potrzeba odniesienia się oraz oceny zasadności pozostałych zarzutów apelacji.

Sąd Apelacyjny uznał także, że na w realiach omawianej sprawy brak jest podstaw do tego, aby Sąd Apelacyjny jako sąd II Instancji dokonywał samodzielnych ustaleń faktycznych oraz rozstrzygał w przedmiocie żądania pozwu.

Niedopuszczalne byłoby bowiem, bez naruszania zasad bezpośredniości i instancyjności, dokonywanie podstawowych ustaleń faktycznych, a także ocena przeprowadzonego postępowania dowodowego dopiero na etapie postępowania apelacyjnego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2002 r. V CKN 508/00 oraz z dnia 21 stycznia 2004 r. IV CK 394/02).

Orzekając w tym zakresie Sąd Apelacyjny miał na uwadze fakt, że Sąd I Instancji w sporządzonym uzasadnieniu nie odniósł się do podstawy faktycznej zgłoszonego roszczenia, nie ocenił w tym kontekście wiarygodności, miarodajności zgłoszonych przez strony postępowania dowodów oraz nie ustalił na ich podstawie stanu faktycznego sprawy jak również nie odniósł się w żaden sposób do podstawy materialnej zgłoszonego przez skarżącą roszczenia. W związku z powyższym Sąd Apelacyjny uznał, że dokonywanie takich ustaleń oraz ocen po raz pierwszy w toku postępowania apelacyjnego godziłoby w zasadę dwuinstancyjności, albowiem w wyniku powyższego strony zostałyby pozbawione możliwości weryfikacji zgodności z prawem zapadłego rozstrzygnięcia za pomocą zwyczajnego środka zaskarżenia jakim jest apelacja.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji powinien ponownie zbadać materiał dowodowy zgromadzony w sprawie oraz ocenić, czy załączone przez skarżącego do pozwu dowody uzasadniają jego roszczenie zarówno co do zasady jak i wysokości. W szczególności Sąd I instancji powinien ustalić dokładny sposób wyliczenia przez powoda kwoty żądanej pozwem, albowiem dochodzona pozwem kwota, której zapłaty domaga się apelujący (160806,37 zł) różni się od

kwoty wynikającej z załącznika do umowy przelewu wierzytelności (157073,06) określającej wysokość zadłużenia pozwanej na dzień 31 stycznia 2015 r.

Z tych przyczyn na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku.